

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Bronisław

Nazwisko: Kawka

Miejsce urodzenia: Miętki

Data urodzenia: 19-10-1914

Imię ojca: Antoni

Imię matki: Franciszka

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta sprawy karnej przeciwko Bronisławowi Kawce.
Został on oskarżony o to, że po osiedleniu się w Krakowie we wrześniu 1945 jako repatriant ze Lwowa, nawiązał kontakt z nielegalną organizacją WiN. Od września 1945 do 25.07.1948 pełnił na terenie Krakowa i Gliwic funkcję szefa komórki operacyjnej WiN pod pseudonimem „Bednarski” lub „Andrzej”, czym „usiłował wspólnie z innymi członkami tejże organizacji zmienić przemocą ustrój Państwa Polskiego tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 86 § 1 i 2 KKWP. w związku „z działalnością na szkodę Państwa Polskiego”. W tym samym okresie „przyjmował od osoby działającej w interesie obcej organizacji korzyść majątkową na łączną sumę 100 dolarów i około 15.000 zł czym popełnił przestępstwo określone w art. 6 Dekretu z dn. 13.06.1946”. W roku 1946 przechowywał gazetki redagowane przez „nielegalną organizację WiN pod tytułem >Wolność i Niezawisłość<, których treść zawierała fałszywe wiadomości mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego, obniżając powagę jego naczelnych organów i pochwalające zbrodnie”, czym popełnił przestępstwo z art. 24 § 1 Dekretu z 13.06.1946. Oskarżony został także o „używanie za autentyczne sfalszowanych dokumentów tożsamości” (na nazwisko „Dębiński Bronisław”) od czasu bliżej nieustalonego do czerwca 1946. Wobec oskarżonego zastosowano „środek zapobiegawczy areszt tymczasowy” postanowieniem Wojskowej Prokuratury Rejonowej we Wrocławiu z 25.07.1948 z osadzeniem go w Więzieniu Nr 1 we Wrocławiu. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu z 07.12.1948 skazany został na 6 lat więzienia. Najwyższy Sąd Wojskowy 08.03.1949 rozpatrzywszy skargę rewizyjną obrońcy Bronisława Kawki zmienił wyrok na 5 lat więzienia. Następnie wyrok odbywał w Więzieniu Nr 2 we Wrocławiu oraz w więzieniu w Rawiczu. Od 1949 roku żona Bronisława Kawki kilkakrotnie występowała z prośbą do Prezydenta RP oraz Marszałka Polski o darowanie kary i ułaskawienie dla męża. O ułaskawienie występowała też Śląska Okręgowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna oraz Rektor Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Sprawy pozostawiono bez biegu. Bronisław Kawka odbył karę w całości od 26.08.1948 do 26.08.1953. Na wniosek obrońcy z 12.05.1962 Sąd Najwyższy w Izbie Karnej postanowił wznowić postępowanie i uchylić wyrok WSR we Wrocławiu. Obrońca Tadeusz Chronowski przedstawił nowe dowody w sprawie Bronisława Kawki oraz powołał się na uchylenie przez Sąd Najwyższy wyroków w sprawach „pozostałych członków Armii Krajowej, które się z niniejszą sprawą łączą”. Ze spraw tych wynika, że WSR we Wrocławiu „nie dał wiary oskarżonym uznając ich wyjaśnienia za wykrętne w szczególności co do tego, że od chwili przyjazdu na teren Polski w nowych granicach geograficznych nie przedsięwzięli żadnych działań konspiracyjnych, a tylko w wyniku poprzedniego swego powiązania konspiracyjnego niejednokrotnie się spotykali w formie towarzyskiej, rozdzielając na polecenie dowódcy Władysław Jana i Sawickiego pozostałe zapasy pieniężne tytułem wsparć i zapomóg (...) a jeśli chodzi o oskarżonego Kawkę celem umożliwienia mu ukończenia studiów weterynaryjnych na Uniwersytecie we Wrocławiu”. Obrońca wykazał również, że w wielu sprawach lwowskiej AK stosowany był „przymus fizyczny przy przesłuchaniu WUBP Wrocław i przymus psychiczny w czasie rozprawy w WSR we Wrocławiu”. Na przymus fizyczny „powołuje się również oskarżony Kawka przesłuchiwany nie tylko 9 razy przez wiele godzin dziennie w pozycji stojącej ale powołuje się nadto na stosowany wobec niego tzw. pał Andersa, wbijanie drzazgi w ciało i inne tym podobne tortury”. Bronisław Kawka został uniewinniony przez Sąd Wojewódzki we Wrocławiu 30.08.1962.

IPN Wr 23/277 (IV K 188/62).

Akta śledcze dotyczące Bronisława Kawki. Został on aresztowany postanowieniem Wojskowego Sądu Rejonowego w Katowicach za to że, „od bliżej nieustalonej daty do chwili aresztowania tj. 24.07.1948 na terenie miasta Lwowa a następnie powiatu kozielskiego (...) brał czynny udział w nielegalnej organizacji w ten sposób, że pełnił w niej funkcję inspektora oraz adiutanta przy mjr. Cybulskim pod ps. >Andrzej<”. Skazany został 07.12.1948 wyrokiem WSR we Wrocławiu na 6 lat więzienia. 08.03.1949 złagodzone karę do 5 lat więzienia. Uniewinniony w postępowaniu rehabilitacyjnym 30.08.1962. W 1968 roku był w zainteresowaniu Wydziału II KWMO w Katowicach jako „szef Oddziału III Organizacyjnego Okręgu Lwowskiego AK” w czasie okupacji.

IPN Wr 038/508 t. 1-2 (III-2174).

Faktologia: nielegalna organizacja Wolność i Niezawisłość Okręg Lwowski i Tarnopolski działająca na terenie województwa wrocławskiego, krakowskiego i lwowskiego w okresie od 1944 do 1947. Charakterystyka nr 18 z 05.09.1986 „nielegalnej organizacji AK i WiN działającej od lipca 1944 do marca 1947 na terenie Lwowa, a następnie na terenie Górnego i Dolnego Śląska” opracowana przez WUSW we Wrocławiu podaje, że Bronisław Kawka pełnił funkcję oficera organizacyjnego w Okręgu Lwowskim AK od lipca 1944. Posługiwał się pseudonimem „Andrzej” i „Bednarski”. Został zwerbowany do AK w 1943 roku we Lwowie przez Anatola Sawickiego na stanowisko adiutanta Sawickiego. W sierpniu 1945 po otrzymaniu z Komórki Legalizacyjnej dokumentów na nazwisko „Dębiński Bronisław” przyjechał do Gliwic, a następnie do Krakowa. Podjął studia na Wydziale Weterynarii WSR. Po uzyskaniu dyplomu skierowany został do pracy na zastępcę Powiatowego Lekarza Weterynarii w Koźlu. Według charakterystyki Bronisław Kawka „na terenie Polski nie prowadził działalności przestępczej. Jako student otrzymywał okresowo od Anatola Sawickiego za pośrednictwem Heleny Gawędy w formie zapomogi od 3 tys. do 7 tys. złotych miesięcznie”. W 1948 roku Bronisław Kawka został aresztowany i skazany na 5 lat więzienia. W latach 1962-1963 krakowski adwokat Tadeusz Chronowski doprowadził do procesów rehabilitacyjnych i uniewinnienia wielu członków lwowskiej AK, w tym Bronisława Kawki. Adwokat argumentował, że po wkroczeniu Armii Radzieckiej do Lwowa kierownictwo AK wydało rozkaz o rozwiązaniu AK i niewstępowaniu do żadnych organizacji. „Aktywiści byłego Lwowskiego AK po przyjeździe do Polski nie byli obdarzeni zaufaniem władz bezpieczeństwa odpowiedzialnych za zabezpieczenie spokoju w okresie przedwyborczym do Sejmu. Władze bezpieczeństwa aby mieć podstawę do wyłączenia tej grupy z wszelkiej działalności społecznej, związały ją z nielegalną organizacją WiN, wszczęły postępowanie karne o zdradę stanu i doprowadziły do wydania wyroków skazujących”.

IPN Wr 049/18 t. 1 (F-18), IPN BU 0179/18 (Charakterystyka Nr 18).

Sprawa obiektowego rozpracowania kryptonim "Radwan". Materiały dot. byłych członków "grupy lwowskiej" AK zamieszkałych na terenie województwa katowickiego. Sprawa prowadzona przez Wydział III WUBP w Katowicach oraz przez PUBP w Bytomiu, Gliwicach i MUBP w Zabrze. Teczka zawiera m.in. materiały sprawy wstępno-agencyjnego rozpracowania kryptonim "Sielanka" oraz "Nielegalna Grupa Lwowska". W „Planie dalszych przedsięwzięć operacyjnych odnośnie osób przechodzących w sprawie >Radwan< zamieszkałych na terenie województwa śląsko-dąbrowskiego” z 24.07.1948 sporządzonego przez WUBP w Katowicach, Bronisław Kawka występuje jako „członek grupy lwowskiej” ps. „Andrzej”, który pełnił funkcję inspektora inspektoratu Gródek Jagielloński Okręgu Lwowskiego AK. Plan WUBP w Katowicach przewidywał ustalenie pobytu Bronisława Kawki poprzez PUBP w Koźlu, natychmiastowe aresztowanie i „dostarczenie” do WUBP w Katowicach. Poza tym planowano „nastawić śledztwo w kierunku ujawnienia składu personalnego inspektoratu oraz ustalić wszystkie wyjścia organizacyjne w górę i w dół posiadane przez ww. wymienionego”.

IPN Ka 032/16 t. 2/2 (17A/3).

Bronisław Kawka w „Księdze głównej więźniów karnych Centralnego Więzienia w Rawiczu” figuruje pod nr 1396/49. Skazany został przez Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu 07.12.1948. Do więzienia w Rawiczu został przeniesiony 27.09.1949 z więzienia we Wrocławiu, następnie 28.09.1950 został przeniesiony do więzienia w Strzelcach Opolskich. Odbýwał karę od 26.08.1948 do 26.08.1953.

IPN Po 3/36 (19/163) - Księga główna więźniów karnych Centralnego Więzienia w Rawiczu 1948-1950, IPN Po 3/42, IPN Po 3/43 - Skorowidz więźniów Więzienia w Rawiczu, IPN Po 3/45 - Skorowidz więźniów wojskowych Więzienia w Rawiczu, IPN Po 3/96 - Skorowidz więźniów Więzienia w Rawiczu.

Bronisław Kawka, ps. „Andrzej”, „Bednarski”, „Burza”, był rejestrowany jako członek „nielegalnej organizacji WiN” oraz „eksternistycznego Okręgu Lwowskiego AK” na terenie Krakowa, Gliwic i Wrocławia, pełniący funkcję szefa komórki organizacyjnej oraz adiutanta przy mjr. Cybulskim. Pobierał także wynagrodzenie od władz WiN. Za powyższe został aresztowany przez WUBP we Wrocławiu. Skazany 07.12.1948 przez WSR we Wrocławiu z art. 86 § 2 KKWP i 6 MKK na 6 lat więzienia. 08.03.1949 postanowieniem NSW złagodzone karę do 5 lat więzienia. Karę odbywał od 26.08.1948 do 26.08.1953 w więzieniach we Wrocławiu, Rawiczu i Strzelcach Opolskich. W 1962 roku został uniewinniony i zrehabilitowany. Materiały archiwalne o nr 2174/I przekwalifikowano na 2174/III i złożono w Wydziale „C” KWMO we Wrocławiu. Akta WSR we Wrocławiu Nr IV-K-188/62 złożono w depozyt Wydziału „C” KWMO we Wrocławiu. Rozpatrywany w 1968-1969 przez Wydział III KWMO w Katowicach jako kandydat na TW pod nr rej. 15218, nr archiwalny 13213/I-k. W zapisach kartotecznych określany jako „były kandydat na TW”. W 1987 roku materiały w Wydziale „C” WUSW w Katowicach nr 13213/I-k zostały zniszczone.

Wpis opracowano na podstawie Kartoteki ogólnoinformacyjnej MSW, Kartoteki pomocniczej Biura „C” MSW, Kartoteki skazanych CZW MSW, Kartoteki odtworzeniowej WUSW w Katowicach, Dziennika archiwalnego WUSW w Katowicach, Kartoteki ogólnoinformacyjnej WUSW we Wrocławiu, Dziennika archiwalnego akt działu III WUSW we Wrocławiu, Repertorium WSR we Wrocławiu 1948 rok.